

Agentschap NL
Ministerie van Economische Zaken

Route naar Horizon 2020

*>> Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal*

Dit is een publicatie van:

Agentschap NL

Expertisecentrum Internationaal Onderzoek & Innovatie (EiOI)

Prinses Beatrixlaan 2

Postbus 93144 | 2509 AC | Den Haag

T +31 (0)88 602 52 50

E agentschapnl.nl

www.agentschapnl.nl

© Agentschap NL | Oktober 2013

Agentschap NL is een agentschap van het ministerie van Economische Zaken. Agentschap NL voert beleid uit voor diverse ministeries als het gaat om duurzaamheid, innovatie en internationaal. Agentschap NL is hét aanspreekpunt voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Voor informatie en advies, financiering, netwerken en wet- en regelgeving.

Deze brochure is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Om de leesbaarheid te bevorderen zijn juridische zinsneden vereenvoudigd weergegeven. Soms betreft het ook delen van of uittreksels van wetteksten. Aan deze brochure en de daarin opgenomen voorbeelden kunnen geen rechten worden ontleend. Agentschap NL is niet aansprakelijk voor de gevolgen van het gebruik ervan.

Inhoud

1	Internationaal Innoveren	4
2	Wat is horizon 2020?	6
	Van fundamenteel onderzoek naar een commercieel product	8
3	Waarom deelnemen?	12
	Onderzoek en ontwikkeling van een draagbare kunstnier	12
4	Hoe werkt deelnemen aan Horizon 2020?	14
	Detectie van gevaarlijke stoffen	14
5	Meer Europa	18
6	Ondersteuning door Agentschap NL	20
7	Namen en begrippen	22

1

Internationaal Innoveren

Stel u heeft plannen om samen met Europese universiteiten onderzoek te doen naar nieuwe methoden voor zoutreductie in voeding. Dit onderzoek is ten bate van productinnovatie, maar speelt ook in op Europese uitdagingen op het gebied van overgewicht.

Of u wilt in samenwerking met Europese kennisinstellingen en bedrijven onderzoek doen naar nanotechnologie voor industriële toepassingen. Dit doet u omdat u ervan overtuigd bent dat nanotechnologie de productiviteit en het concurrentievermogen van Europa kan verbeteren. Of u heeft plannen om met uw eigen onderzoeksgroep wetenschappelijk onderzoek te doen naar de genetische aanleg voor verslaving. Dit zijn slechts een aantal voorbeelden waarin een goede kans bestaat dat u gebruik kunt maken van Europese subsidie. De Europese Commissie trekt in de periode 2014 - 2020 circa 70 miljard euro uit voor het stimuleren van een competitief en innovatief Europa. Dat geld wordt besteed in het Europese programma voor onderzoek en technologische ontwikkeling: Horizon 2020.

Deze gids helpt u op weg

Horizon 2020 is een ambitieus onderzoeksprogramma dat veel onderzoeksgebieden afdekt en waar een groot budget mee gemoeid is. De Europese Commissie wil de ingediende onderzoeksvoorstellen dan ook goed kunnen vergelijken en tegen elkaar kunnen afwegen. Transparantie staat hoog in het vaandel. Alleen de beste voorstellen komen in aanmerking voor subsidie. Vanzelfsprekend wil de Europese Commissie er op toezien dat het geld goed wordt besteed. Zowel bij het indienen van voorstellen als tijdens de looptijd van een project krijgt u daardoor te maken met complexe regels en procedures. Hoewel er veel is gedaan om ze zo eenvoudig mogelijk te houden, zal het u in het begin enige moeite kosten om uw weg te vinden in Horizon 2020.

Dat geldt zeker als u nog niet eerder aan een dergelijk programma heeft meegedaan. U krijgt te maken met Brussels jargon, namen van veelgebruikte documenten, onderzoeksterminologie en tal van afkortingen. Deze gids biedt u een korte route naar Horizon 2020. Door uit te leggen hoe het programma in elkaar zit, wanneer het interessant is voor organisaties om deel te nemen en hoe het werkt om in te dienen. Om het bondig en leesbaar te houden komen alleen de hoofdlijnen aan bod. Zonodig wordt verwezen naar andere informatiebronnen. Daarnaast kunt u altijd advies vragen aan het Expertisecentrum internationaal Onderzoek en Innovatie (EiOI) van Agentschap NL. Onze adviseurs begeleiden Nederlandse bedrijven, onderzoekers en instellingen die aan Horizon 2020 willen deelnemen.

Deze publicatie is vooral gericht op nieuwkomers die nog niet eerder aan het Europese Kaderprogramma deel namen en zich nu willen oriënteren. In deze gids hanteren we bewust zoveel mogelijk de Engelse termen die ook in de publicaties over Horizon 2020 worden gebruikt. Met deze termen krijgt u tenslotte ook te maken als u een onderzoeksvoorstel indient. Om u een idee te geven van de projecten treft u in deze publicatie ook een aantal projectvoorbeelden en interviews uit het voorgaande Zevende Kaderprogramma. Wellicht inspireren zij u om ook een onderzoeksvoorstel in te dienen. In dat geval helpen wij u graag, en wensen u veel succes.

2

Wat is Horizon 2020?

In de komende periode van 7 jaar trekt de Europese Commissie circa 70 miljard euro uit voor het stimuleren van innovatie. Dit nieuwe Europese instrument, Horizon 2020 voor onderzoek en ontwikkeling, heeft als doel economische groei in Europa en het versterken van Europese concurrentiepositie. Horizon 2020 is de opvolger van het succesvolle Zevende Kaderprogramma, maar omvat ook de activiteiten van het Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP) en de European Institute of Innovation and Technology (EIT).

Met Horizon 2020 probeert de Europese Commissie economische groei en de Europese concurrentiepositie op drie manieren te versterken. In de eerste plaats wil de Commissie de basis van het innoverend vermogen versterken door het ondersteunen van excellent wetenschappelijk onderzoek op wereldniveau. Ten tweede wil de Europese Commissie de productiviteit en het concurrerend vermogen van de Europese industrie versterken door het stimuleren van industriële innovatie. Ten derde daagt Horizon 2020 de wetenschap en de industrie uit om oplossingen te ontwikkelen voor belangrijke Europese maatschappelijke uitdagingen. Denk daarbij aan vraagstukken als vergrijzing, duurzame voedselvoorziening, milieu, energie en veiligheid.

In lijn met de doelstellingen van de Europese Commissie is Horizon 2020 gebouwd op drie pilaren. De eerste pilaar richt zich op *Excellent Science*. De tweede pilaar is gericht op *Industrial Leadership*. De derde pilaar richt zich op de *Societal Challenges*. Daarbij hecht Horizon 2020 sterk aan het belang van uitwisseling van kennis tussen verschillende disciplines waarmee een maximale impact wordt bereikt. De drie pilaren omvatten verschillende financiële instrumenten voor onderzoekers, bedrijven en onderzoeksorganisaties die zich in internationaal verband bezighouden met onderzoek of innovatie.

Excellent Science

De programma's onder *Excellent Science* van Horizon 2020 hebben als doel om excellent Europees onderzoek te versterken en te verankeren ten behoeve van een goede Europese concurrentiepositie in kennis en innovatie.

ERC – Voortbordurend op het succes van de European Research Council, stelt *ERC* onder Horizon 2020 toptalent in staat om baanbrekend wetenschappelijk onderzoek op het hoogste niveau te realiseren.

FET – de mogelijkheid voor open onderzoekssamenwerking naar de mogelijkheden van veelbelovende nieuwe technologieën in Future Emerging Technologies (FET).

Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA) – MSCA zijn beurzen voor individuele onderzoekers of onderzoekers bij kennisinstellingen en bedrijven die (tijdelijk) in het buitenland willen werken. MSCA is er ook voor organisaties en bedrijven die deze onderzoekers willen aannemen.

Research infrastructures – organisatie en financiering van de hoogste kwaliteit onderzoeksinfrastructuur en e-infrastructuur die nodig is voor excellent onderzoek.

Programma's onder *Excellent Science* zijn met name gericht op onderzoekers en onderzoeksgroepen. De programma's zijn in de meeste gevallen bottom-up, wat betekent dat de aanvrager bij het indienen van een voorstel vrij is in de keuze van het onderwerp, binnen de kaders van het programma.

Van fundamenteel onderzoek naar een commercieel product
Prof. Dr. Davide Iannuzzi, VU Amsterdam
ERC Starting Grant, ERC Proof of Principle

Industrial Leadership

Het doel van *Industrial Leadership* is Europa als aantrekkelijke en succesvolle plaats voor investeringen onderzoek en innovatie. Programma's binnen deze pijler zijn sterk gedreven door de industriële agenda. De kern van het programma zijn de *Key Enabling Technologies* (KETs), doorsnijdende technologieën waarin de Europese industrie leidend wil worden en die impact kunnen hebben in verschillende sectoren.

Het onderdeel *Leadership in enabling and industrial technologies* richt zich op de volgende *Key Enabling Technologies* (KETs):

- **Information and Communication Technologies (ICT)**
- **Micro- and nano-electronics; photonics**
- **Nanotechnologies**
- **Advanced materials**
- **Biotechnology**
- **Advanced manufacturing and processing**
- **Space**

Naast de KETs is er extra aandacht binnen *Industrial Leadership* voor adequate toegang tot groei- en risicofinanciering, en Europa-brede ondersteuning voor innovatief mkb door middel van de volgende instrumenten:

- **SME instrument**
- **Access to risk finance**
- **Innovation in SMEs**

De programma's binnen *Industrial Leadership* zijn gericht op bedrijven en onderzoeksorganisaties. De Europese Commissie publiceert oproepen voor het indienen van projectvoorstellen in zogeheten *Calls for proposals*. De *calls for proposals* in *Industrial Leadership* zijn met name top-down. Dit betekent dat de onderzoeksvragen vooraf zijn gedefinieerd. Er wordt vaak gevraagd in te dienen met een consortium van internationale organisaties. Met het SME instrument onder andere worden er mogelijkheden gecreëerd voor mkb deelname in *Industrial Leadership*, maar ook binnen de *Societal Challenges*. Meer informatie over het specifieke mkb-instrument en andere ondersteuning voor het mkb vindt u op onze [website](#).

Tackling Societal Challenges

Horizon 2020 weerspiegelt de belangrijke beleidsdoelen van Europa voor de komende zeven jaar. Hierin spelen maatschappelijke vraagstukken een grote rol. Door deze thema's te formuleren als uitdagingen in *Societal Challenges*, wil Horizon 2020 de middelen en kennis vanuit verschillende technologiegebieden samenbrengen om tot innovatieve en effectieve oplossingen te komen. *Tackling Societal Challenges* omvat activiteiten van fundamenteel onderzoek tot pilot- en demonstratieprojecten. Ook is er ondersteuning in de vorm van *public procurement*, wat vergelijkbaar is met een aanbestedingstraject. In dit programma worden er actief verbindingen gemaakt met de activiteiten van de European Innovation Partnerships (EIP). EIPs zijn partnerships rondom een specifieke maatschappelijke vraag, met als doel bestaande initiatieven en instrumenten te stroomlijnen om meer impact te realiseren.

Financiering van projecten is gecentreerd rondom de volgende *Challenges*:

- **Health, demographic change and wellbeing**
- **Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland research and the bio-economy**
- **Secure, clean and efficient energy**
- **Smart, green and integrated transport**
- **Climate action, resource efficiency and raw materials**
- **Inclusive, innovative and reflective societies**
- **Secure societies**

Tackling Societal Challenges is gericht op bedrijven en onderzoeksorganisaties. *Calls for proposals* zijn met name top-down. Dit betekent dat de onderzoeksvragen vooraf zijn gedefinieerd. Er wordt vaak gevraagd in te dienen met een internationaal consortium. Samenwerking tussen verschillende disciplines staat hoog in het vaandel. Zoals al eerder aangegeven zijn er ook mogelijkheden voor het mkb binnen de *Societal Challenges*.

Om maximale impact te bereiken met Horizon 2020 wordt interdisciplinariteit en cross-disciplinariteit sterk aangemoedigd. Er is ruimte voor projecten die bijdragen aan verschillende thema's. Bijvoorbeeld ondersteuning voor mkb participatie is dwarsdoorsnijdend door alle pilaren van Horizon 2020.

3

Waarom deelnemen?

Onderzoek en ontwikkeling van een draagbare kunstnier
Project NEPHRON+
Nanodialysis BV

Horizon 2020 biedt een enorm scala aan verschillende mogelijkheden voor individuele onderzoekers, onderzoeksorganisaties en bedrijven. Het biedt u kansen om mee te doen in een groot internationaal en ambitieus onderzoek- of innovatieproject. Of het biedt u de mogelijkheid om aan te sluiten bij een interessant netwerk van bedrijven. Aan de andere kant is een aanvraag vaak een langdurig proces, waarbij de kans bestaat dat het ingediende voorstel wordt afgewezen.

Deelnemen zal een aanzienlijk deel van uw tijd vergen. Dit hangt ook af het type project waar u aan deelneemt. Het is daarom aan te raden om van tevoren goed na te denken of het voor u als organisatie aantrekkelijk is om deel te nemen aan een Horizon 2020 project. Wij raden u aan om onderstaande punten mee te nemen in deze afweging.

Voordelen van deelnemen aan Horizon 2020

- Financiering van activiteiten zoals onderzoek en innovatie binnen een baanbrekend project
- Het aantrekken of behouden van onderzoekers
- Aansluiting bij een interessant en waardevol internationaal netwerk
- Het opdoen van nieuwe kennis en expertise
- Deelnemen aan een Horizon 2020 project kan uw bedrijf of onderzoeksgroep naar een internationaal en ambitieus nieuw speelveld tillen.

Overwegingen

- De periode van het vormen van een consortium en het schrijven van de aanvraag tot het moment dat het project kan starten en u over het eerste geld beschikt, kan een jaar tot anderhalf jaar tijd in beslag nemen.

- Er moet voldoende capaciteit zijn om deel te nemen aan een project. Naast de uren die worden besteed aan onderzoek of ontwikkeling, bent u ook bezig met afstemmen tussen partners en rapporteren aan de Europese Commissie.
- Een samenwerking vereist regels en afspraken over de intellectuele eigendom van de ingebrachte kennis en de resultaten (intellectual property, IP). Bent u bereid na te denken over het delen van kennis?

Bepaal uw Europese Strategie

Het belangrijkste voor uw besluit tot deelnemen is om van tevoren op een rijtje te zetten wat uw doelen zijn; uw Europese strategie te bepalen. Welke kennis en technologie wilt u graag uitbreiden? In welke rol in een consortium kunt u deelnemen en wat hebt u in te brengen in een samenwerking? Welke *Societal Challenges* en technologiegebieden zijn voor u interessant? Of gaat u voor de aansluiting in een internationaal netwerk?

Deze vragen kunnen u goed helpen om een keuze te maken uit het brede landschap aan mogelijkheden binnen Horizon 2020. Hier kan uw National Contact Point (NCP) u bij helpen. Elke lidstaat heeft een landelijk contactpunt voor informatie en ondersteuning. In Nederland ligt dit bij Agentschap NL.

4

Hoe werkt deelnemen aan Horizon 2020?

Detectie van gevaarlijke stoffen
Project SALIANT
Nederlands Forensisch Instituut

U hebt goed nagedacht over uw strategie, en u hebt aanknopingspunten gevonden met bijvoorbeeld de Food Challenge in Horizon 2020. Hoe werkt dan het deelnemen? Er zijn tal van procedures en regels, en verschillende fases van deelname. In dit hoofdstuk proberen we kort te schetsen hoe deelnemen aan Horizon 2020 er uit ziet.

Specific programme

De grote strategische lijnen van het Horizon 2020 programma staan beschreven in het Specific Programme. Dit is een officieel EU document, en het bevat de structuur van het programma voor de periode 2014-2020. Het programma is tot stand gekomen op basis van overleg met de industrie, kennisinstellingen, consumentenorganisaties en andere belanghebbenden. Het specific programme geeft een weerspiegeling van de maatschappelijke en economische belangen en vraagstukken die in Europa leven.

Werkprogramma en Calls

Elke twee jaar publiceert de Europese Commissie een werkprogramma. Elk programmaonderdeel van Horizon 2020 heeft een eigen werkprogramma. Zo heeft *ICT* een werkprogramma, maar ook *Health, Demographic Change and Wellbeing*. Dit werkprogramma bevat de onderzoek- en innovatie agenda voor de komende twee jaar. Dit document komt tot stand onder andere door consultatie van technisch en wetenschappelijk experts uit het veld: vanuit verschillende Europese platformen, en op basis van de resultaten van voorgaande Europese projecten. Voor belanghebbenden is het moment van consultatie een geschikt lobbymoment.

In het werkprogramma staan de onderwerpen en onderzoeksvragen gedefinieerd met daarbij de verkozen projectvorm of *funding scheme*.

Ook worden de omvang van het project (de grootte van het consortium en de budgetlimieten) en de planning van de calls for proposals aangegeven in het werkprogramma. Calls for proposals worden gepubliceerd op het [Participant Portal](#). De participant portal is het startpunt voor alle door de EU gefinancierde onderzoeks- en innovatieprojecten.

Consortium vormen en indienen

Stel, u heeft in een werkprogramma een onderwerp gevonden waarop u graag een onderzoeksvorstel in zou willen dienen. Dan is het belangrijk om te weten dat in bijna alle gevallen zo'n project uitgevoerd moet worden door een consortium dat bestaat uit bedrijven, wetenschappelijke instellingen en andere stakeholders. Als u uw voorstel dus verder wilt uitwerken, is het zaak om geschikte projectpartners te vinden. Gezamenlijk dient u dan het voorstel in. De inbreng van partners kan verschillen. Sommige doen zelf onderzoek, andere zorgen voor de inbreng van een bepaalde technologie. Ook is het denkbaar dat de toekomstige eindgebruiker van een te ontwikkelen product deel uitmaakt van het consortium.

In een succesvol consortium heeft iedere partner een toegevoegde waarde en is iedere partner aantoonbaar de beste kandidaat om de toegewezen taken uit te voeren. Succesvolle consortia zijn ook vaak consortia die gedeeltelijk bestaan uit partners die al eerder hebben samengewerkt. Ervaring met projectcoördinatie is een must.

Bij het zoeken van partners kunt u proberen aan te haken bij een bestaand consortium of u kunt zelf projectpartners zoeken waarmee u een consortium gaat vormen. Het spreekt voor zich dat u in het tweede geval meer invloed heeft op het project en de rol van uw organisatie daarin.

Bij het schrijven van het voorstel is het zaak dat u altijd de onderzoeksvraag van de commissie in het oog houdt. Een veel voorkomende reden voor afwijzing van projectvoorstellen is dat niet voldoende duidelijk is of en hoe het project gaat bijdragen aan de aanpak van de vraagstukken zoals die geschetst staan in het werkprogramma. In het volgende hoofdstuk vindt u ook hoe Agentschap NL kan helpen in deze fase van indienen.

Financiering en projectkosten

Horizon 2020 kent twee soorten projecten: R&D projecten en innovatieprojecten. Bij R&D projecten worden de meest voorkomende projectkosten zoals kosten van personeel, reiskosten, materiaal etc. (*directe kosten*) volledig vergoed. Bij innovatieprojecten een gedeelte daarvan: 70 procent. Daarnaast zijn aan een project overheadkosten verbonden (*indirecte kosten*). Ter vergoeding hiervan wordt bij alle projecten een vast percentage (*flat rate*) van 25 procent opgeteld bij de directe kosten. Zie ook de tabel hieronder.

Projectvorm	declarabele kosten	Vergoeding
R&D	directe kosten x 1,25	100%
Innovatie	directe kosten x 1,25	70%

'Guide for Applicants'

De werkprogramma's en de calls worden gepubliceerd op de 'Participants portal'. Zoals eerder aangegeven, vermelden het werkprogramma en de call onder meer het vraagstuk

waarvoor een oplossing wordt gezocht, de projectvorm, de omvang (grootte van het consortium, budgetlimieten) en de uiterste inzenddatum. Wat dit laatste betreft: de Europese Commissie is onverbiddelijk in het hanteren van deadlines. Als uw voorstel te laat is ingediend, wordt het niet in behandeling genomen.

Wanneer worden projectkosten vergoed?

- Het moet gaan om de werkelijke, reële kosten (tegen kostprijs) die worden gemaakt tijdens de loop van het project.
- Het mag alleen gaan om kosten die noodzakelijk zijn om de projectdoelen te realiseren.
- De kosten moeten aantoonbaar zijn, en opgenomen in de financiële boekhouding van de projectpartners.
- In veel gevallen moet de berekening van de kosten voldoen aan een door Horizon 2020 voorgeschreven berekeningswijze.

Op de Participants portal vindt u bij ieder werkprogramma ook de bijbehorende Guide for Applicants. In de Guide for Applicants, de handleiding voor indieners, is exact aangegeven hoe uw projectvoorstel eruit dient te zien. Bij de indieningsprocedure wordt een onderscheid gemaakt tussen indiening in één en in twee fasen. Als een project in één fase wordt ingediend, moet uw aanvraag meteen volledig zijn. In het tweede geval dient u eerst een kort voorstel in. Als de eerste evaluatie positief uitvalt, dient u een volledig voorstel in.

Het indienen van het voorstel zelf verloopt volledig elektronisch via de elektronische Participant Portal Submission Service (PPSS). U maakt hiervoor gebruik van een speciaal programma dat u door de aanvraag loodst en aangeeft welke informatie van u wordt verlangd.

Dit systeem biedt projectpartners een beveiligde omgeving om op eenvoudige wijze aan een voorstel te schrijven. Elke nieuwe versie kunt u via de website opslaan. Als uw voorstel gereed is, dient u het te verzenden.

De evaluatie van uw projectvoorstel

Uw voorstel wordt beoordeeld door een team van evaluatoren. Deze onafhankelijke deskundigen hanteren een omvangrijke set standaard evaluatiecriteria. Vrij vertaald is de evaluatie erop gericht om de volgende drie kernvragen te beantwoorden:

- Hoe uitmuntend is uw voorstel in technisch-wetenschappelijk opzicht?
- Wat is de kwaliteit van het consortium en het projectmanagement?
- Hoe groot is de impact van de uitkomsten van uw project?

Tip:

Bent u expert in een bepaald veld? Meldt u dan aan als evaluator voor Horizon 2020. Dit is de beste manier om te leren hoe de beoordeling van projecten er aan toe gaat.

Meer gedetailleerde informatie over de evaluatiecriteria vindt u in de *Guide for Applicants*. De evaluatie kan enkele maanden in beslag nemen.

U ontvangt schriftelijk bericht. Als uw project is afgewezen, is het

wellicht zinvol om uw voorstel zelf nog eens te evalueren, om zo de kans op succes bij een volgende projectaanvraag te vergroten. Uw adviseur kan u hier ook bij helpen.

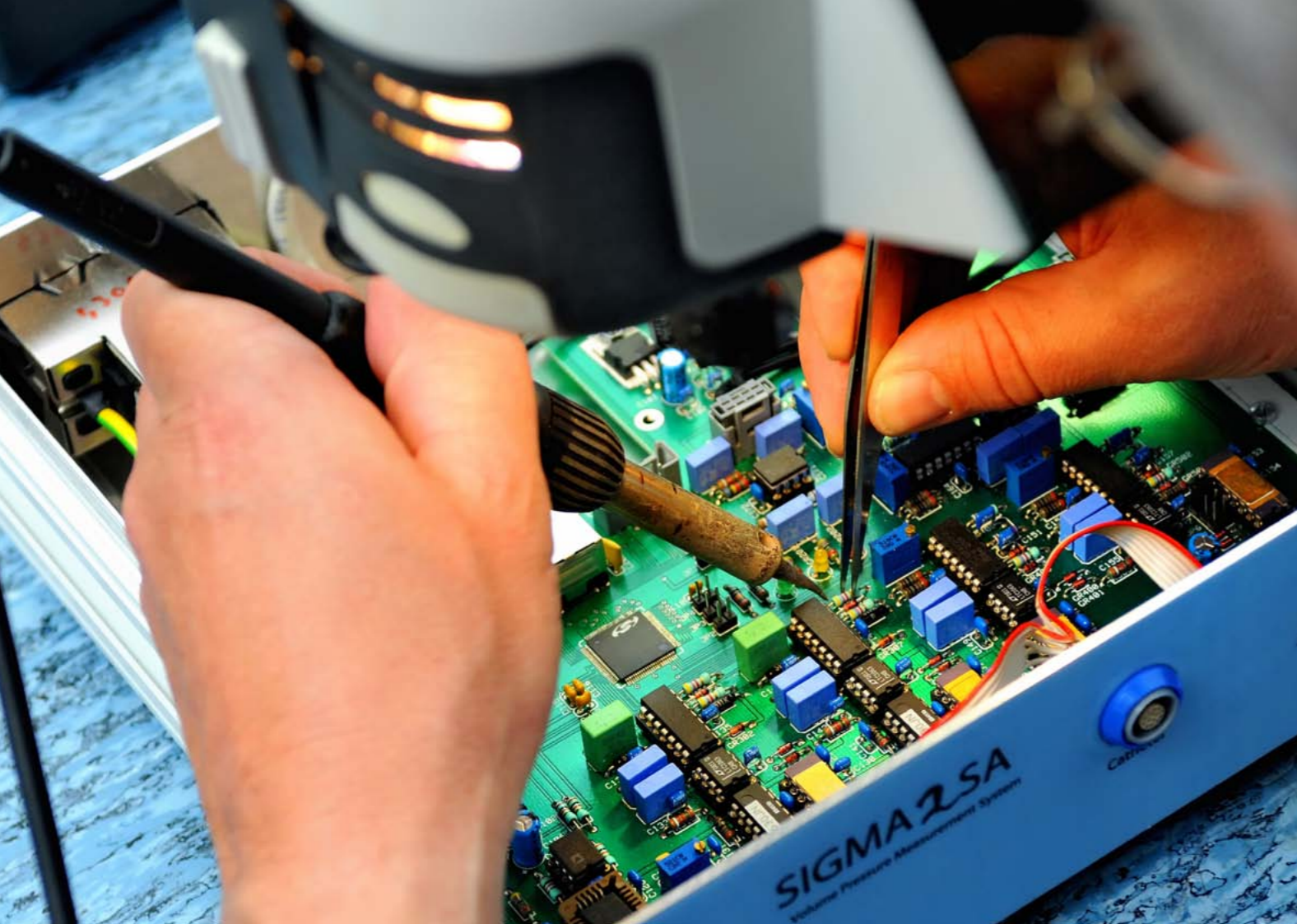
Uitslag en onderhandelingen

Als uw project is goedgekeurd, starten de contractbesprekingen tussen uw consortium en de Europese Commissie. Als die met succes zijn afgerond, wordt er een contract getekend, de grant agreement (GA). Alle projectpartners treden toe tot dit contract.

Hierin worden afspraken gemaakt met de Europese Commissie over onder meer de technisch-wetenschappelijke doelstellingen, de financiële vergoedingen en wat dit betekent voor het intellectuele eigendom van de projectpartners. De projectpartners leggen ook onderling een aantal afspraken vast in een tweede contract, de consortium agreement (CA). Dit is een verdere uitwerking van de afspraken in de grant agreement, en deze gaan voor een groot deel over het intellectuele eigendom. Over dit aspect bestaan nog wel eens misverstanden. De toekenning van EU-subsidie betekent zeker niet dat de projectpartners afzien van hun intellectuele eigendom. Integendeel, de consortium agreement bevat altijd duidelijke afspraken op dit punt. Verspreiding van kennis is belangrijk, maar mag nooit de belangen van de projectpartners schaden. Het is bijvoorbeeld verplicht dat een projectpartner die wil publiceren over het onderzoek, hiervoor toestemming krijgt van het hele consortium. Verder kan een projectpartner vooraf aangeven dat deze een deel van zijn reeds bestaande kennis, die niet relevant is voor het project, uitdrukkelijk buiten het project wil houden.

Coördinatie en uitvoering

Ook nadat uw project is goedgekeurd kunt u nog steeds een beroep doen op onze adviseurs. Zij kunnen juridisch-financiële ondersteuning bieden bij het vormgeven van de afspraken tussen u en de Europese Commissie, en bij het opstellen van de consortium agreement. Dit geldt ook voor uw vragen tijdens de looptijd van uw project, want dan krijgt u uiteraard te maken met de nodige administratieve verplichtingen. Zo dient u een gedetailleerde financiële projectadministratie bij te houden, en dient u enkele malen aan de Europese Commissie te rapporteren over de voortgang van uw project. Ook kan er worden gevraagd om een goedkeurende accountantsverklaring, of kan de Europese Commissie zelf een accountantscontrole bij u laten uitvoeren.

5 Meer Europa

Naast de drie genoemde pilaren zijn er nog tal van andere initiatieven en programma's gekoppeld aan Horizon 2020. Ook deze onderdelen moeten bijdragen aan duurzame innovatie. Mocht u in de drie pilaren van Horizon 2020 geen aansluiting kunnen vinden, liggen er misschien ook mogelijkheden binnen deze initiatieven. Deze initiatieven kennen dan vooral de vorm van publiek-private samenwerking.

Er zijn verschillende vormen van publiek-private samenwerking in Europa. Een voorbeeld daarvan zijn de *Joint Technology Initiatives* (JTIs), die door de industrie en de Europese commissie gezamenlijk worden uitgevoerd. Deze partnerships worden gefinancierd met 50%-50% publieke en private inbreng. Ze vormen een belangrijk deel van de onderzoek- en innovatie agenda. De JTIs kunnen zelf calls for proposals lanceren en projecten financieren. Nieuwe platforms kunnen ondersteuning krijgen in Horizon 2020 mits ze passen binnen de gestelde criteria. De *Joint Technology Initiatives* in Horizon 2020 zijn:

- Innovative Medicines Initiative 2 (IMI 2)
- Electronic Components and systems for European Leadership (ECSEL)*
- Bio-based Industries
- Aeronautics and Air Transport 2 (Clean Sky 2)
- Hydrogen and Fuel Cells 2 (FCH 2)

*ECSEL is een fusie en opvolger van de JTI's ARTEMIS en ENIAC

Ook kunnen er publiek-private initiatieven ontstaan in het kader van Artikel 185 van het verdrag van Lissabon, dat aan de basis ligt van het kaderprogramma. Voorbeelden van initiatieven die ook onder Horizon 2020 belangrijk zullen blijven zijn Active and Assistent Living (AAL2), Baltic Sea Research and Development Programme (BONUS), European Energy Research Alliance (EERA) en Eurostars.

Eurostars

Eurostars is een kleiner en meer laagdrempelig innovatieprogramma dat ontstaan is vanuit de lidstaten in het EUREKA netwerk. De deelnemende landen geven zelf subsidie aan de deelnemers in de projecten. De Europese Unie betaalt daar een top-up op uit het budget van Horizon 2020.

Eurostars is gericht op high-tech en innovatief MKB. Het programma geeft financiële steun aan innovatieve projecten die binnen aanzienlijke tijd op de markt komen. Het doel van het programma is om de time-to-market van deze nieuwe technologieën verkorten. Kleine bedrijven kunnen zich daardoor sneller ontwikkelen en groeien. Eurostars richt zich op alle technologiegebieden. Er mogen verschillende type organisaties meedoen, maar de hoofdaanvrager moet high-tech MKB zijn. Daarnaast moet er een samenwerking zijn tussen partijen uit minstens 2 Eurostars-landen.

Kijk voor meer informatie over Eurostars of andere initiatieven op onze [website](#).

6

Ondersteuning door Agentschap NL

Het Expertisecentrum internationaal Onderzoek en Innovatie (EiOI) binnen Agentschap NL biedt verschillende diensten aan bedrijven, onderzoekers en instellingen die aan Horizon 2020 willen deelnemen. Onze adviseurs zijn 'National Contact Point' (NCP) binnen de verschillende thema's van Horizon 2020.

Oriëntatie: Regelmatig spreken onze adviseurs op voorlichtingsdagen, seminars en conferenties over Horizon 2020. Deelnemen aan een informatiedag kan een goed startpunt zijn ter oriëntatie op Horizon 2020. Daarnaast probeert Agentschap NL op de website een zo helder mogelijk overzicht te geven van de meest relevante informatie, de laatste documenten en de agenda. Hier vindt u ook onze 'Wegwijzer Horizon 2020' een korte bondige samenvatting van de thema's en onderzoeksonderwerpen.

Advies: Als u overweegt een projectvoorstel in te dienen, is het verstandig om in een vroeg stadium contact met ons op te nemen. Onze adviseurs denken mee over de inhoudelijke vormgeving van het project, beoordelen de haalbaarheid en kunnen aangeven binnen welk blok of programma uw project het beste past (en dus waar u de grootste slaagkans heeft). Ook lezen ze graag met u mee en geven waardevolle tips als u uw voorstel op papier zet. Als uw project wordt goedgekeurd moeten er veel zaken op juridisch en financieel terrein worden geregeld, zowel tussen u en de Europese Commissie als tussen u en de andere projectpartners. Bijvoorbeeld over intellectueel eigendom en de rapportage. Ook op dit terrein kan Agentschap NL u helpen. Wij beschikken over adviseurs die zich volledig op deze juridische en financiële thema's hebben toegelegd.

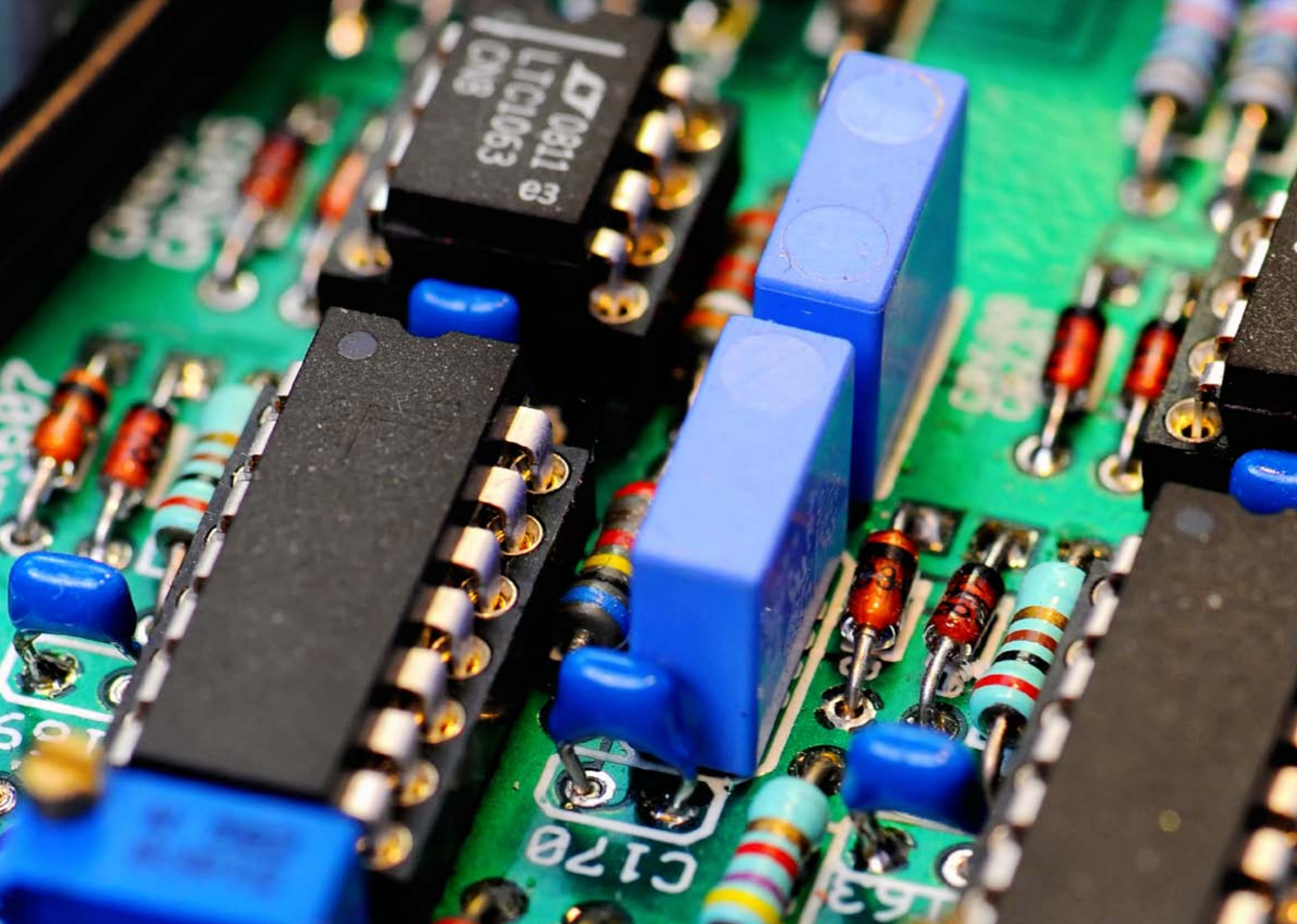
Trainingen: Het is ook mogelijk om deel te nemen aan een training of om samen met onze adviseurs een inhouse training te organiseren

rondom een specifiek onderwerp. Dit kan bijvoorbeeld een training zijn voor onderzoekers of juist voor ondernemers. Het kan om een juridisch/financiële training, een training voor coördinatoren van een consortium, of bijvoorbeeld een cursus 'How to write a successful proposal?'

Services: Projecten worden bijna altijd uitgevoerd in de vorm van een samenwerking. Agentschap NL kan u helpen met het zoeken naar partners via het European Enterprise Network (EEN) en via het brede internationale netwerk waarbinnen de adviseurs van EiOI actief zijn. Daarnaast bieden we een online platform waar u succesvolle deelnemers uit KP7 kunt vinden. Dit is het [KP7 Dashboard](#). Er wordt regelmatig verslag uitgebracht over de prestaties van Nederland en Nederlandse deelnemers in kaderprogramma.

Ondersteuning bij beïnvloeding: voor de meer ervaren deelnemers bieden wij ook ondersteuning bij beïnvloeding op de onderwerpen en topics in de nieuwe calls. We kunnen adviseren over relevante Europese netwerken om bij aan te sluiten, of wijzen op belangrijke momenten van beïnvloeding. Een belangrijke rol van de NCPs is het terugkoppelen van ervaringen van deelnemers naar de nationale of internationale beleidsmakers. Agentschap NL voert het secretariaat voor de klankbordgroepen van Horizon 2020.

[Advies](#) [Trainingen](#) [Services](#)

7

Namen en begrippen

Call for proposals

Een oproep van de Europese Commissie om voorstellen voor onderzoek in te dienen die beantwoorden aan de gestelde onderzoeksvraag. De Call for proposals (call) geeft precies aan waar de onderzoeksvorstellen aan moeten voldoen.

Consortium

Samenwerkingsverband van bedrijven en/of onderzoeksinstituten uit verschillende landen, gericht op het oplossen van een technisch-wetenschappelijk onderzoeksvraagstuk.

CORDIS

Community Research & Development Information Services; officiële website van de Europese Commissie met alle informatie over de onderzoeksprogramma's die de Europese Commissie ondersteunt (www.cordis.europa.eu).

EIP

European Innovation Partnerships. Partnerships rondom een specifieke maatschappelijke vraag met als doel bestaande initiatieven en instrumenten te stroomlijnen.

ERA

European Research Area. Een begrip waarmee wordt aangegeven dat Europa gezien dient te worden als een open onderzoekruimte, waarin geen grenzen bestaan voor onderzoekers en het uitvoeren van onderzoek.

ERC

European Research Council. Orgaan dat zich bezighoudt met de uitvoering van het programma om toptalent in staat te stellen tot baanbrekend wetenschappelijk onderzoek.

FET

Future Emerging Technologies. Mogelijkheden voor open onderzoekssamenwerking naar radicale nieuwe technologieën.

Funding schemes

De projectvormen die de Europese Commissie voorschrijft om een bepaald project uit te voeren. Aan deze projectvormen is de subsidieverlening gekoppeld.

Guide for Applicants

Uitgebreide digitale handleiding die aangeeft aan welke eisen een onderzoeksvoorstel moet voldoen. Deze handleidingen worden altijd specifiek opgesteld voor een bepaalde call.

JTI

Joint Technology Initiative. Vorm van publiek-private samenwerking in Europa. Uitvoering ligt bij de industrie en de Europese Commissie gezamenlijk.

KETs

Key Enabling Technologies. Doorsnijdende technologieën waarin de Europese industrie leidend wil worden en die impact kunnen hebben in verschillende sectoren. KETs zijn een belangrijk onderdeel van de Industrial Leadership Pillar van Horizon 2020.

MSCA

Marie Skłodowska Curie Actions. MSCA zijn beurzen voor individuele onderzoekers of onderzoekers bij kennisinstellingen en bedrijven die (tijdelijk) in het buitenland willen werken.

NCP

National Contact Point. Een landelijk punt voor informatie en advies over het Kaderprogramma. Elke lidstaat beschikt over een NCP. In Nederland is dat EiOI. Elk thema heeft een NCP.

Participant Portal

De Participant Portal is het startpunt voor deelname aan de EU gefinancierde onderzoeks- en innovatieprojecten. Hier worden ook de Calls for proposals gepubliceerd.

Top-down & Bottom-up

Top-down programma's dicteren de precieze onderzoeks-opdracht en scope van het project waarop je kunt indienen. Een bottom-up programma is open voor alle ideeën en disciplines mits passend binnen het geschetste kader.

SME

Small and Mediumsized Enterprise ofwel midden- en kleinbedrijf. Voor SMEs zijn er een aantal specifieke instrumenten om hun deelname te stimuleren.

Specific programme

Programma dat de grote strategische lijnen van het Horizon 2020 programma beschrijft, en de basis vormt voor het onderzoek en innovatieprogramma.

Work programme

Afgeleid van het specific programme. De Europese Commissie publiceert work programmes die voor de komende twee jaar de onderzoeks- en innovatieagenda bepalen per thema.